

bloedverwant

NEEM
MEE!

**‘Ik hoop anderen
te inspireren’**

Sanquin

Bloed is leven

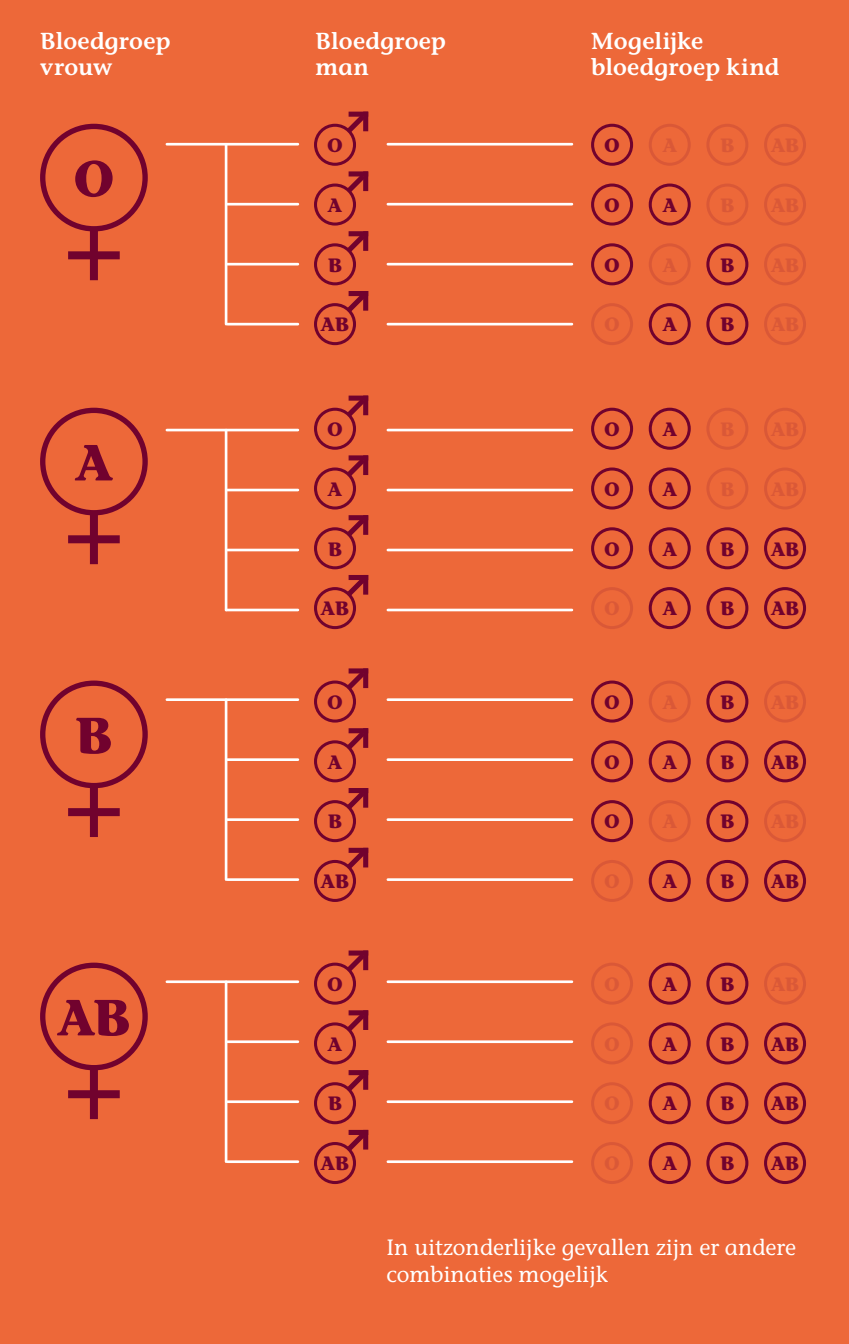
Van de redactie

Vaste prik, maar toch vaak een beetje spannend: de naald. Je krijgt er als donor iedere keer mee te maken.

In deze Bloedverwant belichten we alle ins and outs van de naald. Ook schrijven we over een andere prikker: de mug. Misschien ga je komende vakantie naar een gebied waar muggen bloedoverdraagbare ziektes overbrengen? Doe dan de Donortest om zeker te weten of je na je vakantie gewoon bloed mag geven of even moet wachten. Keer op keer die naald, checken of je wel mag geven na een reis: waarom we het ervoor over hebben, wordt ook in deze Bloedverwant weer duidelijk. Lees bijvoorbeeld het indrukwekkende verhaal van bergbeklimmer Bas van der Smeede die dankzij donorbloed opnieuw de top bereikte. Of het bijzondere verhaal van Hein Jamboers, die dankzij een revolutionaire nieuwe techniek kon genezen van kanker.

Cijfer

‘Ik wil iets voor de maatschappij betekenen’

Ebru Aydin (25) uit Utrecht maakte een fotoblog over haar bloeddonoratie.

En, lekker geprikt?

Het was alweer mijn vierde keer, maar een beetje spannend blijft het altijd wel. Ik heb er een plog, ofwel fotoblog, over gemaakt en op Facebook geplaatst om anderen te laten zien hoe bloeddonoratie werkt.

Ben je zo’n social media-junk?

Ik ben actief op Facebook, Snapchat, Instagram, Twitter. Op Facebook heb ik het grootste bereik, een netwerk van zo’n duizend ‘vrienden’: familie, oud-schoolgenoten, mensen van de universiteit, collega’s.

Wat doe je in het dagelijks leven?

Ik ben geboren en getogen in de Utrechtse wijk Ondiep, heb sociologie gestudeerd en werk nu parttime als mediacoach en projectmedewerker. Daarnaast ben ik freelance onderwijzer en doe ik vrijwilligerswerk voor een aantal stichtingen gericht op

jongeren en leiderschap. En ik fotografeer als vrijwilliger voor het Rode Kruis en een wijkblad hier in Utrecht. Heel tof. Vorig jaar mocht ik de koningin fotograferen op een taalevenement in de wijk Overvecht.

Wat een duizendpoot. Gemene deler in al die bezigheden?

Mensen! Ik wil iets voor de maatschappij betekenen. Mijn verschillende talenten kan ik zo op verschillende manieren inzetten. Ik leef met de dag, kijk een beetje wat er op me af komt.

‘Bloed doneren: kan dat, mag dat’

Zeker geen tijd over voor gewoon ontspannende hobby’s?

Haha, nee ik heb inderdaad nauwelijks vrije tijd. Maar ik breng wel tijd door met vrienden en volg graag op mijn tablet Turkse soapseries.

Waarom ben je bloeddonor geworden?

Het idee dat je met jouw bloed letterlijk mensenlevens kunt redden, sprak me heel erg aan. Dus toen ik door een collega eenmaal op het idee was gebracht, wilde ik dat wel. Ik heb me eerst verdiept in de islamitische discussie. Bloed doneren: kan dat, mag dat, is dat verantwoord?

Staat er iets over bloeddonoratie in de Koran?

Ik heb op internet gekeken naar adviezen en het gevraagd aan een vrouwelijke imam bij ons in de moskee. Natuurlijk mag je bloed doneren, zei zij. Graag zelfs. Je kunt er andere mensen mee helpen. Het is een mooie daad.

Zie je jezelf daarin als rolmodel?

Dat vind ik een lastige vraag. Dat moeten anderen bepalen. Ik hoop anderen te inspireren, dat wel.

Bloedverwant – Blad voor donors – Jaargang 15 – Nr. 1 – 2016

COLOFON

Bloedverwant is een uitgave van Stichting Sanquin en verschijnt twee keer per jaar.

Redactie

Imke Sikkema – Hoofdredacteur
Merlijn van Hasselt
Hezeke Hoefnagel
Henk van der Meij – Donor Advies Raad

Tekst en eindredactie

Annemarie Geleijnse
Rineke van Houten

Fotografie

Lars van den Brink – Cover, 3, 12
Maartje van Berkel – 15, 16
HollandseHoogte – 4
SMART factory Emmer-Compascuum
(Fresenius Kabi) – 6, 7

Illustraties

Sander Puhl

Vormgeving

Total Identity, Dimitri van Loenen
& Sander Puhl

Druk en distributie

Senefelder Misset Doetinchem

Redactieadres

Sanquin, Redactie Bloedverwant,
Postbus 1013, 6501 BA Nijmegen,
0800-5115, bloedverwant@sanquin.nl,
www.bloedverwant.nl

© 2016 Sanquin. Artikelen uit Bloedverwant mogen alleen na overleg met de redactie worden overgenomen, onder vermelding van de bron en de uitgever.

AU!

**Pijnlijk? Spannend?
Prikje van niks? Eng?
Onvermijdelijk is
de prik in ieder geval.
Dit is wat wij weten
over de donornaald.**

Zeshonderd-duizend naalden

Een groot deel van de naalden die Sanquin gebruikt komt uit Drenthe. Daar staat de fabriek van leverancier Fresenius Kabi. Het bedrijf levert jaarlijks bijna 600.000 naalden aan Sanquin: tussen de 450.000 en 480.000 naalden voor bloedzakken en ca. 100.000 voor plasmaferese.

Naaldbescherming

Alle naalden die Sanquin gebruikt zijn voorzien van een naaldbescherming, zodat medewerkers zich na het verwijderen niet per ongeluk kunnen prikken. De bescherming is in de naald geïntegreerd, waardoor de naald heel compact en donor- en medewerkersvriendelijk is.

Pijn?

Het aanprikken in de arm wordt vaak als pijn ervaren. Hoe meer weerstand of druk en hoe langer het duurt, hoe pijnlijker. Daarom is het van belang dat het aanprikken makkelijk en snel gaat. En dat lukt alleen met een scherpe én gladde naald.

Scherp

Voor het doorprikken van de huid is het vooral belangrijk dat de punt van de naald heel scherp is. De leverancier controleert de

punt van de naald op scherpheid en afwijkingen. Elke naald! Dus geen steekproef. Zelfs bij de kleinste afwijking wordt de naald afgekeurd. Een scherpe punt maakt het aanprikken van de donor zo aangenaam mogelijk.

Glad

Om de naald daarna verder in de arm te krijgen, is het vooral belangrijk dat hij zo glad mogelijk is. Het materiaal krijgt daarvoor meerdere behandelingen. Om de weerstand zo laag mogelijk te houden, is om de naald een heel dun laagje siliconen aangebracht. Hierdoor voel je als er eenmaal is aangeprikt nauwelijks dat de naald dieper gaat. Zonder de siliconen zou dit veel vervelender zijn.

De ene naald is de andere niet

Veel verschil is er niet, maar de naald die wordt gebruikt voor een plasmadonor is toch iets anders dan die voor een vol bloeddonor. Omdat bij plasmaferese bloedcomponenten worden teruggegeven, heeft de naald voor plasmaferese twee 'vleugels'. Daarmee kan de naald goed worden gefixeerd zodat deze bij de afname en het teruggeven van het bloed niet gaat verschuiven.

Bang voor de naald? Dit kan helpen

Doel

Probeer niet aan pijn of bloed te denken maar neem een patiënt in gedachten die je gaat helpen met jouw gift.

Afleiding

Maak een praatje met een medewerker of een andere donor over iets anders dan bloed geven. Denk aan iets leuks. Luister via een koptelefoon naar muziek. Spel desnoods je voor- en achternaam in gedachten achterstevoren.

Deel

Deel je angst met de medewerker. Erover praten lucht op.

Knijp

Neem iemand mee en vraag of die in je hand knijpt tijdens het aanbrengen van de naald. Of knijp zelf in je been. Dat leidt af.

Niet kijken

Soms helpt het om niet te kijken. Ook niet naar de medewerker. Kijk naar iets anders, kunst aan de muur, wie de hipste schoenen heeft, naar buiten, tel de lampen aan het plafond. Of sluit je ogen.

Adem

Haal langzaam en diep adem. Ontspan. Adem uit als de naald erin gaat.

Moed

Spreek jezelf moed in. Zeg dat je sterker bent dan dit. Het is maar een naald. Die doet je niets. Als die andere 400.000 donors het kunnen, kun jij het ook.

Beloning

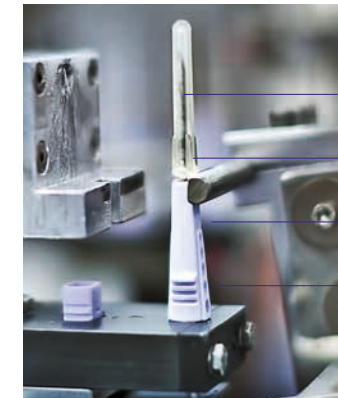
Focus op de beloning na afloop. De koffie, de roze koek. Maar natuurlijk vooral: een goed gevoel. Het is je gelukt! Voor jou heel even, voor de patiënt een heel leven.

Op zoek naar de beste naald

Dat de donornaald vroeger zo dik als een breinaald was, is een fabeltje. Maar feit is dat de donornaald nog nooit zo donor- en bloedvriendelijk was. Dirk de Korte, onderzoeker Sanquin Product- en Procesontwikkeling, over de zoektocht naar de beste naald.

DE NAALD

Naaldbuis (staal)
● 1,65 mm dik

Naaldkap
(kunststof, PVC)

Naaldbeschermer

Gripstuk

41–42 mm lang

Een jaar of zes terug werd een nieuwe, 'snellere' naald geïntroduceerd. Waarom was daar behoefte aan?

Een kortere afname is fijn voor de donor en ook beter voor de kwaliteit van het bloed. Als het bloed te langzaam in de zak loopt, kan het gaan stollen in de slang. Als een donatie langer dan een kwartier duurt, is het bloed zelfs niet meer bruikbaar. Dat komt gelukkig zelden voor. Maar voorheen duurde wel één procent van de donaties langer dan twaalf minuten. Dat is een andere belangrijke grens: de rode bloedcellen en het plasma zijn dan nog wel bruikbaar, maar de andere bestanddelen van het bloed, zoals de bloedplaatjes, niet meer.

Hoeveel sneller werd de donatie door de nieuwe naald?

We hebben in twee groepen van negenduizend donors de afnameduur met de oude en de nieuwe naald vergeleken. Het gemiddelde ging van acht minuten naar zeven. Belangrijker nog was dat er nu nog maar een half procent van de donaties langer dan twaalf minuten duurt. Dat betekent dat er minder bloedzakken zijn waarvan we niet alle bestanddelen kunnen gebruiken, ongeveer 2.500 op jaarbasis.

Te snel bloed afnemen kan niet?

Ja, dat kan wel degelijk. Daar hebben we net zo scherp naar gekeken. Wordt een snellere donatie niet als onprettig ervaren? Zijn er meer klachten en bijwerkingen zoals flauwvallen en duizeligheid? Dat bleek niet het geval. Dus was er alle reden om voor de nieuwe naald te gaan.

Donors schrikken vaak van een loos alarm

Hebben de piepjes die je soms hoort afgaan tijdens de donatie ook te maken met de snelheid?

Er gaat inderdaad een alarm als het bloed niet in het juiste tempo in de zak loopt. Het aantal van dat soort piepjes, vaak loos alarm, bleek met de nieuwe naald met dertig procent af te nemen. Ook dat is heel prettig, voor de medewerkers die hun aandacht nu minder hoeven te verdelen en voor de donors die er vaak toch van schrikken.

Klopt het dat de naalden vroeger dikker waren?

Dat klopt zeker. Het design van de naald is constant in ontwikkeling. Het is maar een buisje met een scherpe punt van staal eraan, maar het design is een vak apart. Toen ik 35 jaar geleden bij Sanquin kwam werken was er al veel over te doen. Door de jaren is de wand van de naald dunner geworden en de doorsnede iets kleiner.

Kunnen we op korte termijn opnieuw een verbeterde naald verwachten?

Ik denk dat de huidige naald nog wel even meegaat. Al zijn er wel Europese ontwikkelingen die kunnen leiden tot uniformering van de afnamesystemen. Dat zou ook invloed kunnen hebben op het soort naald dat wordt gebruikt. Als dat zo is, gaan wij weer aan de slag om te testen of dat voor Sanquin werkt én vooral of het voor de donor prettig is. Dat belang staat voor ons voorop.

Het muggenseizoen breekt weer aan. In Nederland zorgt de mug hooguit voor een jeukende bult. Elders in de wereld kan hij drager zijn van soms nare, via bloed overdraagbare, infectieziekten. De belangrijkste op een rij.

Malaria

De bekendste ziekte die door muggen wordt overgedragen. Komt voor in de (sub)tropen. Geïnfecteerde muggen brengen parasieten via een bijt in het lichaam. De parasieten vermenigvuldigen zich eerst in de lever en daarna in de rode bloedcellen. Een malaria-aanval kan erg op griep lijken.

Gele Koorts

Infectieziekte veroorzaakt door een virus. Komt voor in bepaalde delen van Afrika en Zuid-Amerika. Je krijgt griepachtige verschijnselen met koorts en geelzucht, tot ernstige en in dat geval meestal fatale symptomen zoals bloedingen.

Dengue (Knokkelkoorts)

Wordt veroorzaakt door een virus. Komt voor in verstedelijkte gebieden in veel tropische landen. Verloopt meestal met koorts, hoofdpijn en uitgesproken spierpijn en is dan moeilijk van griep te onderscheiden. Na enkele dagen kan er huiduitslag ontstaan. De muggen die dengue overbrengen zijn overdag actief.

Chikungunya

Lijkt veel op dengue en komt eveneens voor in verstedelijkte gebieden in veel tropische landen. Ook de ziekteverschijnselen komen overeen. De symptomen verdwijnen meestal binnen een tot twee weken, maar de gewrichtsklachten kunnen lang aanhouden.

Zika-virus

Lijkt veel op dengue en wordt dan ook door dezelfde mug overgebracht. Komt in steeds meer (sub)tropische landen voor: kijk voor de actuele stand van zaken op rivm.nl. Klachten zijn bijvoorbeeld koorts, pijn in de gewrichten en uitslag. De meeste volwassenen zijn binnen één week weer genezen van het zika-virus. Het virus is wel gevaarlijk voor zwangere vrouwen omdat het het centrale zenuwstelsel van de baby kan aantasten.

West-Nijl-virusinfectie

Overgebracht door meer dan honderd verschillende soorten muggen in Afrika, West-Azië, het Midden-Oosten en Zuid-Europa. Sinds 1999 heeft het virus zich ook in de Verenigde Staten en Canada verspreid. Meestal milde griepachtige verschijnselen zoals koorts, hoofdpijn, spierpijn, huiduitslag en vergrote lymfeklieren. In zeldzame gevallen dodelijk.

Drikk, iik
neb
je!

Waarom bijt een mug?

Vrouwtjes hebben bloed nodig om eitjes te maken. Het zijn dus alleen de vrouwtjes die bijten. Want eigenlijk bijten muggen in plaats van dat ze steken.

Hoe komt dat: een muggenbult?

De mug laat speeksel in het wondje lopen zodat het bloed niet gaat stollen en ze zich op haar gemak kan laten volzuigen. Het speeksel zorgt voor de bult.

Hoe vindt een mug haar slachtoffer?

Door te ruiken, met twee ‘voelsprietten’ op haar kop. Ze gaat af op bepaalde stoffen in je adem, vooral koolzuurgas, en in je huid, vooral zweetgeurtjes.

BESCHERM JEZELF TEGEN MUGGENBETEN

Muggen hebben nooit vrij. Sommige muggen die ziektes overbrengen bijten overdag, andere in de schemer en weer andere ‘s nachts. Daarom is het het beste om in landen waar door muggen overdraagbare ziektes voorkomen, dag en nacht bedekkende kleding te dragen, onbedekte huid in te smeren met een muggenwerend middel en onder een klamboe te slapen.

OP REIS GEWEEST? DOE DE DONORTEST!

Als gezonde donor krijg je vaak geen ziekteverschijnselen na een contact met deze ziekteverwekkers. Vier weken na terugkomst uit een land waar een infectieziekte voorkomt, is jouw donorbloed ook weer veilig genoeg om aan een de patiënt te geven. Dit is de reden dat je tijdelijk geen bloed mag geven na een bezoek aan een land buiten Europa. In bepaalde perioden van het jaar geldt dit ook voor sommige Europese landen. Doe daarom voor iedere donatie de donortest, dan weet je zeker dat je niet voor niets komt. [Kijk op sanquin.nl/donor/donortest](http://sanquin.nl/donor/donortest)

Nog even geduld

In de laatste Bloedverwant kondigden we aan dat er wif is op alle afnamelocaties. Dat klopt helaas nog niet helemaal. Sanquin is hard aan het werk om dat voor elkaar te krijgen, maar nog niet op alle locaties is het rond. Dank voor je geduld.

Vierdaagse Nijmegen

Loop jij dit jaar de honderdste editie van de Nijmeegse Vierdaagse? Vraag dan voor 30 juni het Sanquin T-shirt aan via sanquin.nl/4daagse en help zo mee het donorschap meer bekendheid te geven.

Van Aids tot Zweer

Kattenkrabziekte, candida, ozontherapie, voedselvergiftiging, galstenen. Er zijn gezelliger alfabetten te bedenken, maar handig is het wel. Wist je dat op de website van Sanquin een alfabetische lijst staat met zo'n beetje alle denkbare medische termen die vragen kunnen oproepen voor donors. Van A tot Z (met uitzondering van de lege letters Q, X en Y) wordt uitgelegd wat een aandoening of behandeling inhoudt en of je bloed mag geven of niet. Je vindt de medische trefwoordenlijst onder het kopje 'Mag ik bloed geven?'

Donors maken extra EHBO-cursussen Rode Kruis mogelijk

Sanquin overhandigde onlangs een cheque van €7.620,- aan Frank Asser van het Nederlandse Rode Kruis. Dit bedrag werd bij elkaar gebracht door donors die kozen voor een donatie van Sanquin aan het Rode Kruis bij het behalen van een x aantal donaties. Sinds 2015 kun je, op verzoek van donors, hiervoor kiezen in plaats van voor een waardering.

Het door onze bloed- en plasmadonors gedoneerde geld wordt gebruikt om meer mensen in Nederland een EHBO-cursus te laten volgen. Frank Asser: 'Dit is voor het Nederlandse Rode Kruis belangrijk omdat EHBO levens kan redden en het bloedverbruik in Nederland kan verlagen.'

Complimenten, was weer heel boeiend en interessant en lekker lezen ...
Annemieke

Ik ben erg enthousiast. Heel duidelijk van opzet en plezierig en gemakkelijk om te lezen.
Elise

Met plezier net de GUL van maart gelezen. Leest lekker, fris en toegankelijk.
Peter

Wat een fantastische uitgave van GUL! Lees het met plezier.
Tryntsje

Prima qua inhoud, vormgeving en goed in balans - met plezier gelezen!
Mark

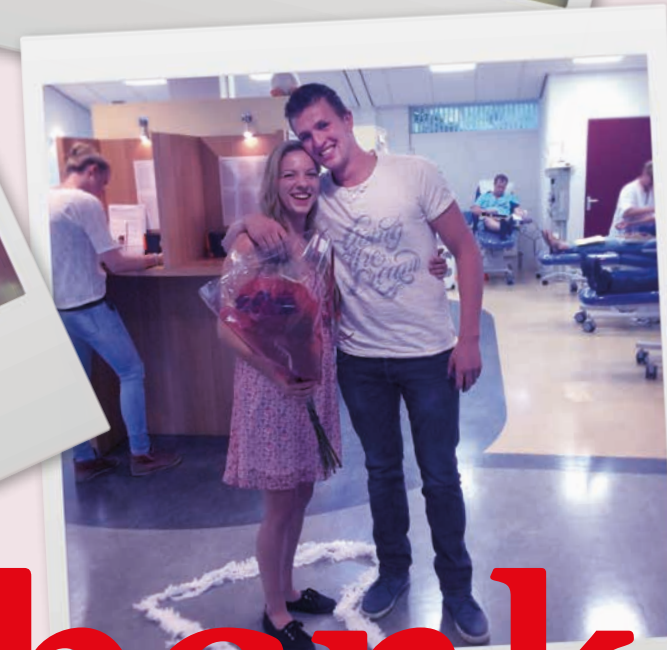
Wat een leuk 'blad' is de GUL toch. Sanquin gaat eindelijk met zijn tijd mee :)
Els

170.000 donors lezen:

Gul
Het online donormagazine

sanquin-gul.nl

Liefde op de

bloedbank

Het was die maandagavond druk bij de bloedbank in Spijkenisse en Gerrit Jan de Bruin moest wachten. Vóór hem stond een leuk meisje, en hé, ze heette ook De Bruin! En, ook toevallig: ze had net als hij bloedgroep 0 positief! Tijdens de afname hadden ze het erover, of ze familie zouden zijn. Gewoon, een praatje, niets bijzonders. Eenmaal thuis zocht

hij haar toch even op op Facebook. Eigenlijk zag ze er heel goed uit, en tot zijn verrassing hadden ze op dezelfde middelbare school gezeten. **Zou hij het durven** haar een vriendschapsverzoek te sturen? Na een week zette hij de stap en de rest is geschiedenis. Op donderdagavond 16 juli 2015 vroeg hij haar ten huwelijk op de bloedbank. Een ring,

een bos rode rozen en een romantisch hart gemaakt door een van de medewerkers. Lieve Gerdien, **wil je met me trouwen?** Ze was verrast, maar antwoordde heel gelukkig: Ja! Inmiddels zijn ze getrouwd. Meneer en mevrouw De Bruin-De Bruin wonen in Barendrecht en geven, als het even kan, samen bloed.

Bas van der Smeede (34)
Bouwuitvoerder
Leukemiepatiënt

Hoge toppen diepe dalen

‘Ik leefde vijf maanden volledig op bloed van anderen’

De Kilimanjaro beklimmen! En – dús – beter worden. Zijn leven met jaarlijkse klimexpedities weer oppakken. Dat doel had bouwuitvoerder Bas van der Smeede (34) direct voor ogen toen hij acute leukemie bleek te hebben. ‘Ineens krijg je te horen dat je vijftig procent kans hebt dat je er volgend jaar niet meer bent.’ De fitte Bas die jaarlijks op klimexpeditie ging werd na een zware chemokuur afhankelijk van bloeddonors. Soms kreeg hij wel twee bloedtransfusies per dag. ‘Ik heb vijf maanden

lang volledig geleefd op bloed van anderen. Daar ben ik de donors onwijs dankbaar voor.’ Dankzij dit bloed en de stamceltransplantatie van een van zijn broers, kwam hij er letterlijk

bovenop. Een half jaar na zijn behandeling stond hij met zijn drie broers, vrouw en zwager op de hoogste berg van Afrika. Voor deze zomer staat een nog nooit bedongen 6000 meter hoge top op de Himalaya op het programma.

Lees in Gul het hele verhaal van Bas.

sanquin-gul.nl

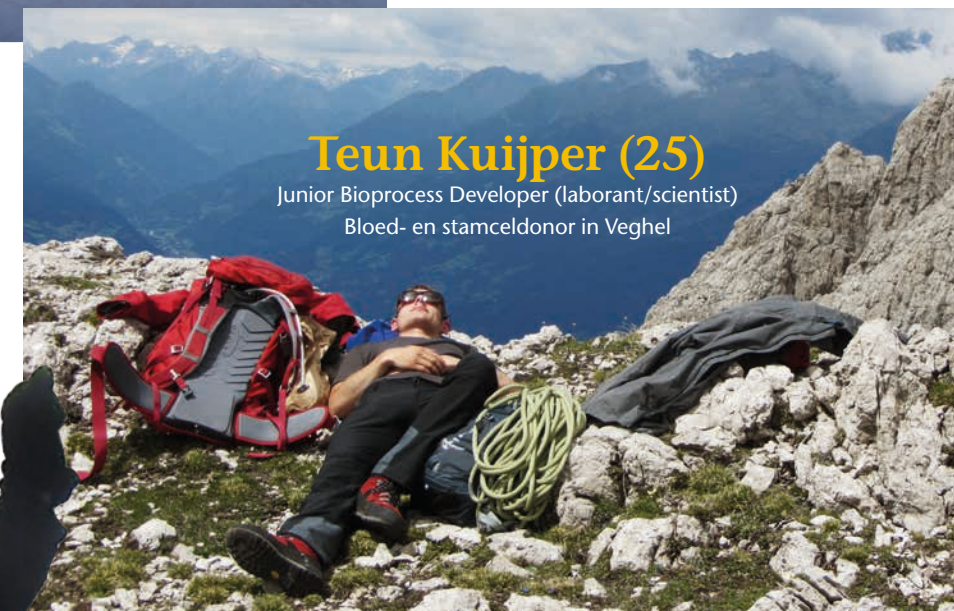
Cees de Jong (31)

Brandweerman
Donor in Leiden

Deze donors hielpen Bas naar de top

Beklom de Gross Glockner, de hoogste berg van Oostenrijk (3.798 m) en pakte tijdens vrijwilligerswerk in Malawi in februari dit jaar de hoogste top van Malawi mee: Sapitwa Peak.

‘Het beklimmen van de Kilimanjaro staat bij mij bovenaan mijn verlanglijstje. Dat dit Bas na een moeilijke ziekteperiode is gelukt, is fantastisch. Je bent ziek en toch weet je jezelf uit dat diepe mentale dal naar de top te krijgen. Als je er vol voor gaat, kun je veel bereiken. Dat laat Bas zien. Het geeft een goed gevoel daar met mijn bloed aan te kunnen bijdragen.’

Teun Kuijper (25)

Junior Bioprocess Developer (laborant/scientist)
Bloed- en stamcel donor in Veghel

Bedwong onder meer de Mont Blanc (hoogste berg Europa), Aconcagua (hoogste berg Amerika) en Muztagh Ata. Huidig PR, 7.546 m.

‘Wauw wat een verhaal van Bas. Wat inspirerend dat hij is blijven doorvechten en zijn droom heeft mogen waarmaken. Ik heb ook op de Kilimanjaro gestaan, de beloning van een zonsopkomst boven de evenaar is onbeschrijflijk. Als je dat meemaakt, besef je pas echt hoe mooi het leven is. Ondanks alle ontberingen kom ik van elke berg als herboren terug.’

Yde Starreveld (32)

Consultant financiële dienstverlening
Donor in Utrecht Leidsche Rijn

Dokter, hoe zit dat?

Ook een vraag?
Schrijf naar de redactie,
bloedverwant@sanquin.nl
o.v.v. Dokter, hoe zit dat?

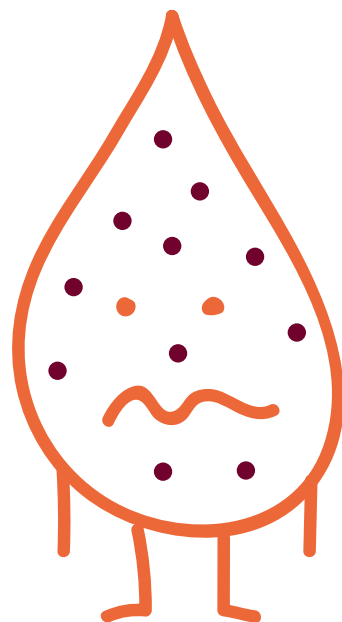
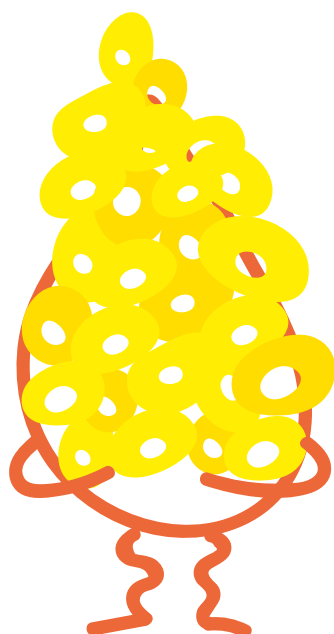

Ik ben in een land geweest waar het zika-virus heerst. Mag ik bloed geven?

Infecties met het zika-virus verspreiden zich in Latijns-Amerika en het Caraïbisch gebied. Meestal verloopt een infectie zonder ziekteverschijnselen. Na twee tot zeven dagen is de infectie voorbij. Vanwege andere infecties die buiten Europa veel voorkomen, mogen Nederlandse bloeddonors na verblijf buiten Europa vier weken geen bloed of plasma geven. Na deze periode is het virus niet meer in je bloed aanwezig. Overdracht via een bloedtransfusie is dan dus niet meer mogelijk.

Hoe vaak mag je maximaal per jaar plasma geven?

Plasma geven mag maximaal 26 keer per jaar. De informatie die we eerder hebben gegeven op een vergelijkbare vraag, was niet geheel juist, vandaar nog eens een update. Vorig jaar is het maximum aantal plasmadonaties verhoogd van 23 naar 26 keer per jaar. Voor de plasmadonors die strikt om de twee weken komen, betekent dit dat zij hun trouwe schema kunnen blijven volgen. Als het je als donor echt een keer beter uitkomt om iets eerder te komen, dan kan dat als uitzondering.

Ik heb gordelroos en heb gehoord dat ik dan plasma kan geven, klopt dat?

Ja, dat klopt. We willen zelfs graag dat je plasma komt geven. Tot zes weken na het verschijnen van de blaasjes heb je namelijk waardevolle antistoffen in je bloed tegen het varicella-zostervirus. Dit virus veroorzaakt zowel gordelroos als waterpokken. Met deze antistoffen kunnen we onder andere kinderen met een verminderde weerstand beschermen tegen waterpokken. Voor hen kan een dergelijke infectie levensbedreigend zijn. Heb je gordelroos of waterpokken die korter dan zes weken geleden is ontstaan en voel je je verder niet ziek? Meld je dan aan op ons gratis nummer **0800-5115**. Als volbloeddonor kun je dan even geen bloed meer geven, maar maken we een paar afspraken voor een plasmaferese. Daarna ga je weer verder als volbloeddonor. Maar je kunt natuurlijk ook plasmadonor blijven. Alvast bedankt! Kijk voor meer informatie op sanquin.nl/donor/donatiesoort

196 miljard nieuwe T-cellen en genezen

Een experimentele behandeling genas Hein Jambroers uit Roermond van een agressieve vorm van huidkanker. Het indrukwekkende verhaal van een man die twee keer was opgegeven.

Hij had zich er nooit zorgen over gemaakt, de moedervlek op zijn rechterbovenbeen, ook niet toen deze dikker werd. Tot hij op een dag met zijn been tegen de tafel stootte en de moedervlek ging bloeden. Hein Jambroers kon

‘Ik voelde het in mijn lichaam: het werkt!’

dezelfde dag nog terecht bij de dermatoloog. De diagnose kwam aan als een schok: Melanoom, de agressiefste en levensbedreigende vorm van huidkanker.

Thuis in Roermond kan de goedmoedige Limburger die zwarte periode nog haarscherp voor de geest halen. ‘Ik ben als een gek van alles gaan regelen om mijn vrouw en dochter-tje goed achter te laten’, herinnert hij zich. Na verwijdering van aangetaste lymfeklieren leken Heins kansen echter te keren. ‘Ik dacht: ik ben er goed afgekomen’. Totdat een jaar later bultjes verschenen op zijn been. De oncoloog gaf hem geen hoop. Er waren uitzaaiingen boven zijn lies, voor de arts een reden te melden dat Hein was uitbehandeld en nog een half jaar te leven had. Hein en zijn vrouw verlieten de spreekkamer sprakeloos.

Als sneeuw

Dat hij het vijf jaar later kan navertellen, is te danken aan een experimentele therapie.

Leven uit het lab

Hein Jambroers is na zijn genezing mee gaan werken in het bedrijf van zijn vrouw, **Varadi Monsanto:** ondersteuning voor beschermd en begeleid wonen van jongeren. 'Binnenkort openen we de derde locatie. Het is heel mooi werk en ik geniet er enorm van dat ik vaak bij mijn vrouw en dochtertje ben.'

Sociaal en zorgzaam

Dochter Jenna (9), heeft de ziekte en behandeling van haar vader van dichtbij meegemaakt. 'Dat heeft haar erg beïnvloed', zegt deze. 'Ze is heel sociaal en zorgzaam en komt op school op voor de zwakkeren. Als een kindje gepest wordt of wordt buitengesloten, springt ze voor haar in de bres.'

CELLEN VERMEERDEREN: EEN ARBEIDSINTENSIEF PROCES

Behandeling met inzet van je eigen afweercellen: dat is de kern van de veelbelovende TIL-therapie voor kankerpatiënten. In Nederland wordt de behandeling uitgevoerd door het Antoni van Leeuwenhoek/Nederlands Kanker Instituut, in samenwerking met Sanquin.

In het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis werden cellen en tumormateriaal van Hein afgenomen. Het laboratorium van het ziekenhuis, de Amsterdam BioTherapeutics Unit (AmBTU) en het Laboratorium voor Celtherapie van Sanquin kweekten de cellen op tot grote hoeveelheden met als doel deze terug te geven: het immuunsysteem wordt zo versterkt en is in staat de tumor aan te vallen. 'Het vermeerderen van de cellen is een arbeidsintensief en een langdurig proces', legt Carlijn Voermans van Sanquin uit. 'Daarom is Sanquin gevraagd om mee te werken, zodat voor iedere patiënt die zich aandient binnen de studie capaciteit is om de cellen snel te produceren.' Na vijf weken zijn 196 miljard cellen teruggegeven aan Hein Jambroers. Hij genas, maar dat geluk valt niet elke patiënt ten deel. Van de ruim vijfhonderd patiënten over de hele wereld die een TIL-behandeling hebben ondergaan, is bij de helft een verbetering opgetreden. Tot nu toe geneest tien procent volledig. De TIL-behandeling wordt nu alleen ingezet bij huidkanker; er lopen onderzoeken voor toepassing bij andere vormen van kanker, zoals baarmoederhalskanker, eierstokkanker en longkanker.

'Ik dacht: het kan toch niet waar zijn dat het is afgelopen, zouden er geen nieuwe ontwikkelingen zijn of zo?' In het Antoni van Leeuwenhoek/Nederlands Kanker Instituut (NKI) in Amsterdam, onderging hij een jaar lang twee nieuwe immuuntherapiën. Zonder succes: opnieuw kwam het bericht dat hij nog maar een paar maanden te leven had. Tot hij hoorde van TIL, een behandeling waarbij zogenaamde T-cellen uit het lichaam van patiënten in een laboratorium worden vermeerderd en teruggeplaatst om de strijd tegen kankercellen te voeren (zie kader).

'De tumoren verdwenen als sneeuw voor de zon'

De behandeling komt uit de Verenigde Staten en wordt uitgevoerd door het NKI. Toen een arts van het NKI belde dat er voor drie patiënten plaats was in een eerste kleine studie, twijfelde Hein geen seconde. 'Je liefste

wens is je dochter achttien zien worden,' had de arts gezegd. 'Dit is je kans'.

Er volgde een zware en spannende tijd. 'Toen ik de T-cellen kreeg voelde ik iets in mijn lichaam', vertelt hij in een filmpje dat Sanquin over zijn behandeling maakte. 'Ik dacht meteen: dit werkt!' De tumoren verdwenen in drie maanden tijd als sneeuw voor de zon. Acht weken daarna restte nog één bult zo groot als een druif, maar daar zat alleen maar vocht in. Na zes maanden kon de vlag uit. Hein was genezen.

Boterbloempje

'Mijn leven is compleet veranderd', constateert hij nu. 'Twee jaar lang was ik bezig met afscheid nemen en afsluiten en als je dan te horen krijgt dat je beter bent... Toen mij verteld was dat ik nog maar kort te leven had, was het voorjaar. Ik zag letterlijk ieder boterbloempje in de berm, details in gebouwen die me nog nooit waren opgevallen. Ik ben anders gaan nadenken over dingen, geniet enorm van de momenten met mijn gezin en vrienden.'

De therapie verkeert nog in experimenteel stadium en niet elke patiënt geneest. Hein Jambroers is op talloze congressen en bijeenkomsten in binnen- en buitenland te gast om zijn verhaal te vertellen. Hij komt aan het woord in medische vakbladen en laat van zich horen via Facebook. 'Ik ben heel dankbaar dat ik de kans heb gekregen.'

Bekijk het filmpje over Hein Jambroers en de TIL-therapie op YouTube. Zoek op Hein overleefde kanker

Zuinig met bloed

Geen druppel verspild!

'ALS DE BLOEDBANK JE OPROEPT, BEN JE ECHT NODIG'

ER WORDEN
55.000 KNIE- EN
HEUPOPERATIES
PER JAAR UITGEVOERD

KNIE- EN HEUPOPERATIES
VERGEN 60-70 PROCENT MINDER
DONORBLOED DAN 10 JAAR GELEDEN

Een nieuwe knie, een nieuwe heup: niemand die er meer van opkijkt. Tijdens een knie- of heupoperatie verliest de patiënt echter vaak relatief veel bloed. Toch is toediening van donorbloed steeds minder vanzelfsprekend.

Tijdens het plaatsen van een nieuwe heup of knie verliest een patiënt zo'n 700 tot 800 milliliter bloed. 'In het verleden was het standaard om altijd een of twee zakjes bloed te geven', zegt prof. dr. Rob Nelissen, orthopedisch chirurg en hoogleraar orthopedie in het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). 'Maar tegenwoordig geldt de regel om zo min mogelijk gebruik te maken van donorbloed.' Donorbloed is een vrijwillige, kostbare gift, waar zo zuinig mogelijk mee moet worden omgesprongen. Daarnaast brengt donorbloed risico's met zich mee, vertelt Nelissen. 'Hoewel het in ons land zeer goed wordt gecontroleerd en daarmee veilig is, blijft het toch een lichaamsvreemd product voor de ontvanger. Vandaar dat er allerlei manieren zijn ontwikkeld om donorbloed te besparen.'

Zo zijn er ziekenhuizen die patiënten enige tijd voor een orthopedische knie- of heupoperatie een bepaald hormoon toedienen. Daardoor neemt het Hb-gehalte toe, wat het bloedverlies tijdens en na de operatie compenseert. Er bestaat ook een middel dat ervoor zorgt dat

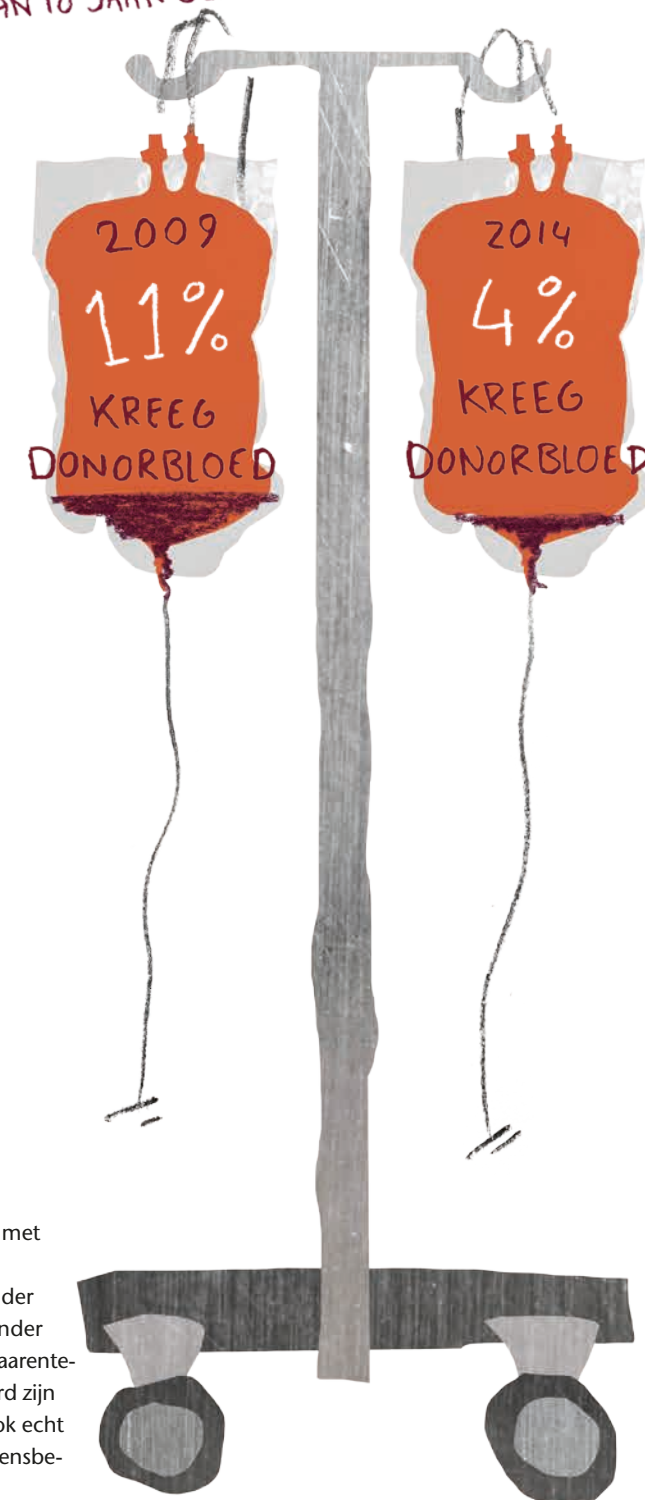
'Donorbloed is een vrijwillige, kostbare gift'

een bloedstolsel, ontstaan om het bloeden te stoppen, in stand blijft. Zo wordt bloedverlies voorkomen. 'Een goedkoop middel en heel

goed toepasbaar', weet Nelissen. Voor operaties die met veel bloedverlies gepaard gaan, zoals uitgebreide wervelkolomoperaties, kan de zogenaamde Cell Saver worden ingezet. Deze vangt tijdens en na de operatie wondbloed op, filtert het, waarna het aan de patiënt kan worden teruggeven. Daarnaast dragen andere operatietechnieken bij aan een kleinere vraag naar bloed en zijn

de ziekenhuizen in het algemeen terughoudender met bloedtransfusies. Afhankelijk van de kwetsbaarheid van de patiënt wordt zo lang mogelijk gewacht met het toedienen van donorbloed. 'Als bewezen is dat één eenheid bloed bij een operatie voldoende is, krijgt de patiënt er geen twee', zegt Nelissen. 'En gelukkig weet inmiddels vrijwel elke arts dat als een patiënt bleek ziet, dat niet per se betekent dat

hij bloed nodig heeft. Dat hoeft niets met elkaar te maken te hebben.' Zijn er met deze ontwikkelingen minder donors nodig? Het kan zijn dat je minder vaak doneert dan je gewend bent. Daarentegen kunnen alle donors ervan verzekerd zijn dat als de bloedbank je oproept, je ook echt nodig bent. Donorbloed blijft van levensbelang!

Roparun helpen en sporten tegelijk

Bloed geven geeft mij al 25 jaar voldoening. Plasma of bloed. Je helpt je medemens en het is een kleine moeite. In diezelfde jaren heb ik diverse sporten beoefend. De laatste jaren is hardlopen mijn passie. Bij de Roparun kan ik mijn medemens helpen

en sporten tegelijk. Met ons Roparunteam (243, Vrienden voor Vrienden) zamelen we geld in om leven toe te voegen aan de dagen, waar geen dagen meer kunnen worden toegevoegd aan het leven.

Louis Bordewijk

Gemotiveerde collega's

Binnen één dag negen collega's bij elkaar krijgen voor een foto die al om 8 uur 's ochtends genomen wordt. Dan moet je wel bijzonder gemotiveerd zijn.

Wij deden dit dan ook voor een bijzonder doel. Deze foto verscheen vandaag met uitleg in ons personeelsblad. Wij, medewerkers van de gemeente Tilburg, willen hiermee reclame maken voor de bloedbank. Deze negen collega's – en nog veel meer die niet beschikbaar waren voor de foto - geven allemaal bloed in de afnamelocatie in het Elisabeth Ziekenhuis. En het werkt: terwijl ik dit tik loopt de eerste collega binnen die het artikel heeft gelezen en een aanmeldingsformulier meeneemt.

Jan Maijen (3e van links, boven)

Suzan Mannens @suzanmannens
Mijn bloedbank-momentje @sanquin

Susanne Ruhe @suusruhe @sanquin.
Jeej, nu kan Pelle the Gray in de was en Pelle the White mee met de auto :)

Linda bij de Leij @lindabijdeleij
Was ik met mijn goede gedrag bij de bloedbank vanochtend, blijken mijn aders te dun om bloed te kunnen doneren. Stomme aders.

Xander @xsiebers
Kijk daar doen we het voor
[#bloedbank](#) [#donatie](#)

Georgette Alberts @GeorgetAlberts
[@bloedbank](#) [#respect](#) en [#dank](#) @
[DonoRen](#). Dankzij jullie [#donatie](#)
weer een menswaardig gevoel

Frances Doderer @FrancesDoderer
Vriend: Hoe voel je je nu na de
donatie? Leeg?
Ik: Nee hoor. Ik heb 2 glazen cola, 'n
gepulveerde koek en Haribo's op
[@bloedbank](#) [#bloeddonor](#)

Ook iets te delen?

Je bereikt ons via facebook
en twitter of via
bloedverwant@sanquin.nl